

EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND A ROZVOJ CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ

aneb jak české školství využívá evropských peněz

Vážení čtenáři,

máte v rukou první číslo přílohy, která Vás bude informovat o využívání finančních prostředků z Evropského sociálního fondu. Bude Vám poskytovat nejen základní informace o programových dokumentech, cílech a podporovaných aktivitách, ale rovněž o schválených a realizovaných systémových a národních projektech a připravovaných grantových schématech. V neposlední

řadě Vám poskytne rady, jak získat finanční prostředky třeba právě pro Váš projekt.

První číslo přílohy je zaměřeno na základní informace o Evropském sociálním fondu a možnostech jeho využívání v České republice a připravili ho pro Vás pracovníci odboru pro záležitosti EU Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

MŠMT

OBSAH:

- ★ Evropský sociální fond
- ★ Operační program Rozvoj lidských zdrojů
- ★ Opatření v gesci MŠMT
- ★ Projekty
- ★ Další informace o ESF

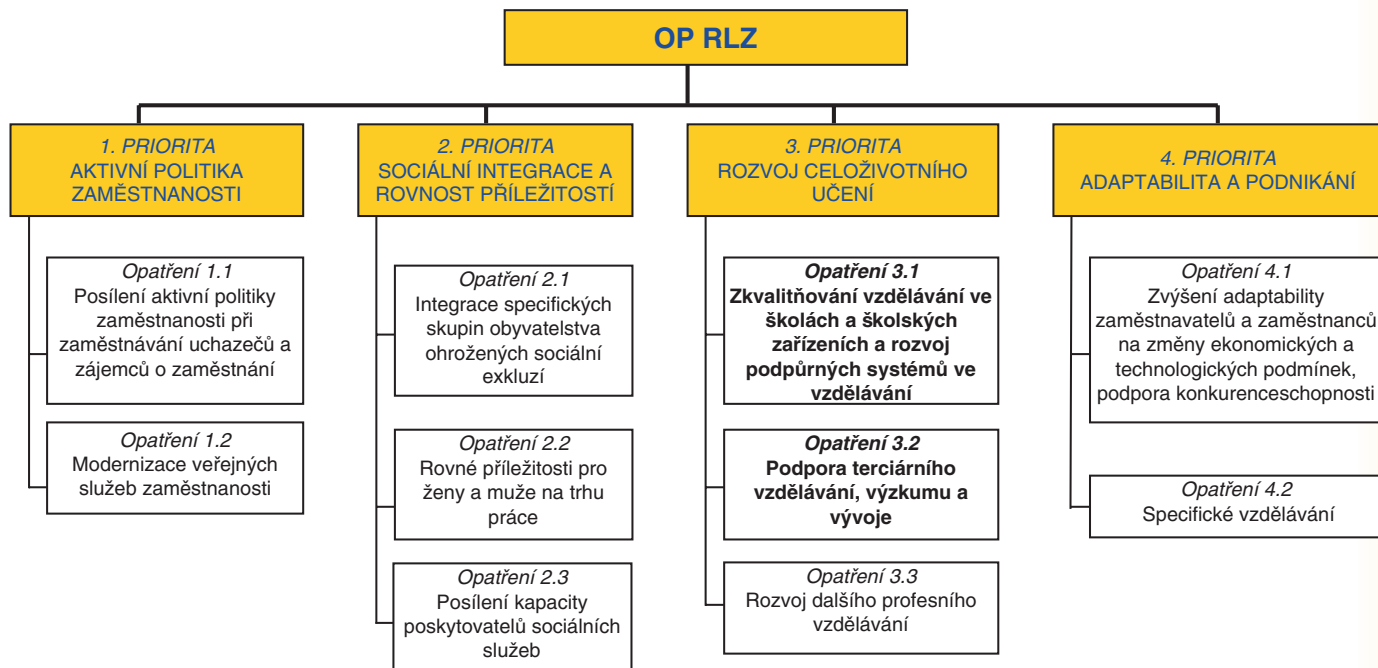
EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND

Vstup České republiky do Evropské unie v květnu tohoto roku rozšiřuje příležitosti i v oblasti vzdělávání. Jde zejména o podstatné rozšíření přístupu k finančním prostředkům EU. Dokážeme-li je správně využít, budou mít významný vliv na rozvoj našeho školství. Místo programu Phare, který je určen pro země před vstupem do EU, budeme nyní využívat tzv. strukturální fondy*, jejichž hlavním cílem je přispívat ke snižování regionálních rozdílů, podporovat méně rozvinuté regiony a regiony čelící vážným problémům (jako jsou restrukturalizace, vysoká míra nezaměstnanosti, řídké osídlení), investovat do infrastruktury i lidských zdrojů a podporovat podnikatelské prostředí.

Pro oblast rozvoje vzdělávání je nejvýznamnější **Evropský sociální fond** (dále ESF), který soustředí svůj hlavní zájem na **rozvoj lidských zdrojů**, na podporu zaměstnatelnosti, trhu práce a opatření bojujících proti nezaměstnanosti. Finanční prostředky z tohoto fondu mohou členské státy EU po splnění všech stanovených podmínek získávat na projekty podporující aktivní politiku na trhu práce, rovné příležitosti pro všechny v přístupu na trh práce, projekty **podporující školení, vzdělávání a poradenství jakožto součásti politiky celoživotního učení**, projekty podporující kvalifikované, vzdělané a flexibilní pracovní síly a rovněž projekty zaměřené na zlepšení přístupu žen na trh práce.

* Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond, Finanční nástroj pro podporu rybolovu a Evropský sociální fond

Schema č. 1 **OPERAČNÍ PROGRAM ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ: PRIORITY A OPATŘENÍ**
(opatření v gesci MŠMT jsou zvýrazněna)

OPERAČNÍ PROGRAM ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ

Pro čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU musí každá členská země zpracovat dokumenty, které jsou schváleny jak na národní úrovni, tak na úrovni Evropské komise. Základním dokumentem v České republice pro využívání ESF v období 2004 – 2006 se stal **Operační program Rozvoj lidských zdrojů** (dále OP RLZ), který zpracovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí jako Řídící orgán ve spolupráci s dalšími resorty (včetně MŠMT). V lednu 2003 byl návrh OP RLZ schválen vládou ČR, v průběhu roku 2003 projednáván s Evropskou komisí a po úpravách spolu s programovým dodatkem (konkretizuje uvedený program) schválen v polovině roku 2004.

OP RLZ se člení na čtyři priority (viz sch. 1). MŠMT se podstatně podílelo na přípravě priority 3 a bude mít také ve své gesci první dvě opatření (3.1 a 3.2). Třetí opatření (3.3) zůstává stejně jako některá další opatření v gesci MPSV. Z OP RLZ budou podporovány všechny kraje ČR s výjimkou hlavního města Prahy, pro kterou je určen samostatný program, tzv. Jednotný programový dokument pro Cíl 3 regionu NUTS 2 hl. m. Praha (zkratkou JPD 3).

OPATŘENÍ V GESCÍ MŠMT

Zaměření priority 3 na **Rozvoj celoživotního učení** i její celková koncepce vycházely ze základních koncepčních dokumentů MŠMT i dlouhodobé strategie EU (viz sch. 2), z nichž se vycházelo i při definování opatření v gesci MŠMT: **3.1 Zkvalitňování vzdělávání ve školách a školských zařízeních a rozvoj podpůrných systé-**

mů ve vzdělávání, a 3.2 Podpora terciárního vzdělávání, výzkumu a vývoje. V rámci každého z opatření jsou dále podrobněji vymezeny aktivity, které bude možné realizovat. Na obě opatření je vyčleněna zhruba 1/3 všech finančních prostředků OP RLZ, tj. 97,4 mil. EUR alokovaných pro období 2004 – 2006. Pro opatření 3.1 to znamená v přepočtu cca 2264 mil. Kč a pro opatření 3.2 cca 755 mil. Kč. Financování celého OP RLZ kryje ESF ze 75 %, rozpočet MŠMT z 25 %.

Opatření 3.1 je realizováno třemi způsoby – prostřednictvím tzv. národních projektů, systémových projektů a grantových schémat. Opatření 3.2 je realizováno jen jedním způsobem – grantovým schématem určeným pro podporu projektů především vysokých škol a výzkumných institucí (viz sch. 3).

Tzv. **národní projekty** založené na přímém přidělení prostředků OP RLZ na realizaci nebo k doplnění národních politik a programů budou realizovány ve spolupráci se školami, kraji, obcemi, nestátními neziskovými organizacemi, případně dalšími subjekty a zaměří se především na oblast modernizace školních vzdělávacích programů orientovaných na rozvoj klíčových kompetencí a rozvoj dalšího vzdělávání učitelů a pracovníků ve školství. Jejich konečným příjemcem (tzn. tím, kdo připraví projekt) a zároveň i konečným uživatelem (tzn. tím, kdo projekt zrealizuje) je **Pedagogické centrum Praha** (včetně detašovaných pracovišť v krajích).

MŠMT (respektive skupina II regionálního školství jako konečný příjemce) bude realizovat také tzv. **systémové projekty** založené na přímém přidělení prostředků OP RLZ na rozvoj národních politik a programů a na modernizaci, rozšíření kapacity a kvality nabídky veřejných služeb. Cílem těchto projektů je rozvoj a zdokonalení integrovaného, diagnostického, informačního a poradenského systému v oblasti vzdělávání a volby povolání, propojování počátečního a dalšího vzdělávání a rozvoj

komplexního systému evaluace a monitorování (včetně zřízení Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání).

O připravovaných národních a systémových projektech přineseme informaci v některém z příštích čísel.

V rámci **grantového schématu** pro opatření 3.1 připraveného **skupinou II regionálního školství MŠMT** (konečný příjemce) budou konečnými uživateli školy, kraje, svazky měst a obcí, obce, nestátní neziskové organizace atd. Projekty zaměřené např. na zlepšení podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo na rozvoj dalšího vzdělávání na středních a vyšších odborných školách budou podávány na MŠMT na základě výzvy k předkládání projektů.

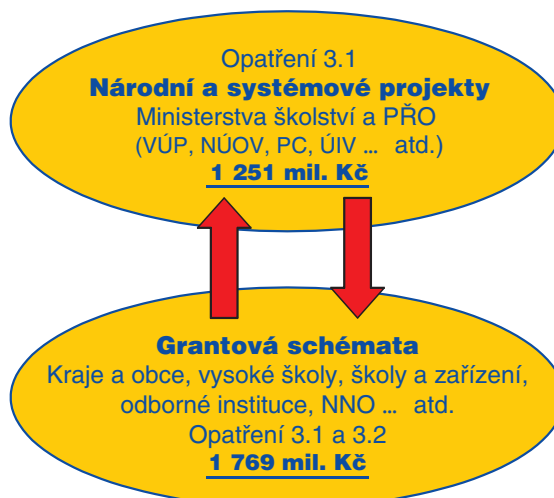
V případě opatření 3.2 zaměřeného na terciární vzdělávání, výzkum a vývoj je v pozici konečného příjemce **skupina III vědy a vysokého školství MŠMT**, do jehož **grantového schématu** se svými projekty mohou hlásit vysoké školy, výzkumné a vývojové instituce a instituce z praxe (podniky, odborná pracoviště). Projekty budou konečnými uživateli podávány na základě výzvy k předkládání projektů opět na MŠMT.

PROJEKTY

Příležitostí pro školy, školská zařízení, vědecké a výzkumné instituce, kraje, obce, nestátní neziskové organizace či další instituce jsou především vlastní projekty připravené na základě podmínek, které stanoví grantová schémata. V případě, že se rozhodnete využít podpory OP RLZ (a v případě kraje Praha JPD 3), je třeba připravit projekt vycházející z uvedených opatření, jejich cílů a aktivit (viz str. IV) splňující podmínky stanovené v OP RLZ (případně JPD 3), jeho programovém dodatku a rovněž je třeba, aby Váš projekt odpovídal výběrovým kritériím, která budou zveřejněna spolu s vyhlášením výzvy k podávání projektů. **Jeden projektový návrh může být ovšem podpořen pouze jedním z veřejných prostředků** (EU a z českého státního

Schema č. 3

Partneři, opatření a projekty

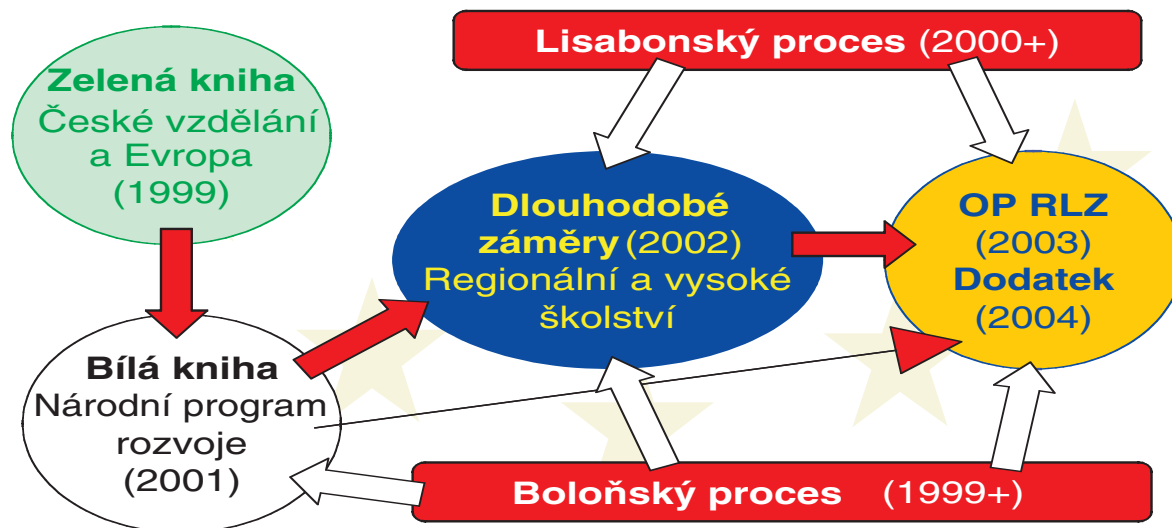
rozpočtu). To mj. znamená, že nebudete moci přijmout finanční podporu na stejný projekt z OP RLZ (resp. JPD 3) a současně z jiných dotačních titulů MŠMT.

Maximální délka trvání jednotlivého projektu nesmí přesáhnout **24 měsíců**. Můžete navrhnout i projekt kratší (který smí být v odůvodněných případech poskytovatelem dotace prodloužen – nejvýše však na zmíněných 24 měsících). Případné prodloužení doby realizace projektu však nezakládá žádný nárok na zvýšení objemu prostředků podpory. **Minimální částka přidělená na projekt činí 500 tisíc Kč, maximální hranice je 10 mil. Kč.**

Podstatnou podmínkou pro udělení dotace bude i splnění všech formálních podmínek a prokázání Vašich schopností navrhovaný projekt řídit a účetně zvládnout. Můžete předložit i více návrhů různých projektů (každý návrh je nutno podat jako zvláštní žádost), dokonce Vám může být dotace přidělena vícekrát v rámci jednoho kola výzvy.

Schema č. 2

Koncepční východiska

CÍLE A AKTIVITY V RÁMCI OPATŘENÍ 3.1:

Zkvalitňování vzdělávání ve školách a školských zařízeních a rozvoj podpůrných systémů ve vzdělávání

Zlepšení podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

- ★ Tvorba a realizace programů integrace znevýhodněných žáků do systému vzdělávání
- ★ Tvorba a realizace programů zkvalitňování vzdělávání v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy
- ★ Organizování činností pro vzdělávací a výchovné potřeby v místě

Modernizace školních vzdělávacích programů orientovaných na rozvoj klíčových kompetencí

- ★ Tvorba a realizace školních vzdělávacích programů, včetně diferenciací a individualizace vzdělávání
- ★ Tvorba a ověřování pilotních školních vzdělávacích programů na vybraných školách

Rozvoj dalšího vzdělávání učitelů a pracovníků ve školství

- ★ Tvorba a realizace programů dalšího vzdělávání učitelů, pedagogických pracovníků, poradenských a dalších odborných pracovníků ve školství
- ★ Vytváření sítě škol s inovací pedagogické práce

Rozvoj dalšího vzdělávání na středních školách a vyšších odborných školách

- ★ Tvorba a realizace programů zkvalitňování vzdělávacích příležitostí na SŠ a VOŠ (s důrazem na odbornou praxi)
- ★ Tvorba a realizace vzdělávacích programů pro zájemce o další vzdělávání realizované na SŠ a VOŠ
- ★ Tvorba sítě škol poskytujících vzdělávací služby dospělým – center celoživotního vzdělávání

Rozvoj a zdokonalení integrovaného diagnostického, informačního a poradenského systému v oblasti vzdělávání a volby povolání

- ★ Příprava a realizace informačního systému o uplatnění absolventů na trhu práce (ISA)
- ★ Vytváření sítě školních poradenských pracovišť

- ★ Tvorba vzdělávacích programů pro oblast kariérového poradenství a vzdělávání na školách
- ★ Realizace počátečního a dalšího vzdělávání v oblasti kariérového rozhodování a orientace ve světě práce

Propojování počátečního a dalšího vzdělávání

- ★ Vytváření národního systému kvalifikací, včetně vymezení evaluačních standardů ve vazbě na kvalifikace (systém uznávání tj. identifikace, hodnocení a prokázání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení)

Zřízení a podpora Centra pro hodnocení výsledků vzdělávání

- ★ Vytvoření komplexního systému monitorování a hodnocení, včetně zřízení a podpory Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání (externí evaluace a autoevaluace, včetně poradenské a informační činnosti).

CÍLE A AKTIVITY V RÁMCI OPATŘENÍ 3.2:

Podpora terciárního vzdělávání, výzkumu a vývoje

Zkvalitňování vzdělávání na vysokých školách

- ★ Prohloubení vnitřní diferenciací a zejména kvalitativního rozvoje bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů, modulové uspořádání studijních programů (včetně kreditního systému)
- ★ Spolupráce škol s organizacemi zaměstnavatelů a odbornými pracovišti

Rozvoj učitelských studijních programů

- ★ Zkvalitnění a realizace studijních programů učitelů všech stupňů vzdělávání
- ★ Zkvalitnění a realizace programů pedagogické způsobilosti pro absolventy vysokoškolských programů nepedagogického zaměření

Rozvoj dalšího vzdělávání na VŠ

- ★ Zkvalitnění a realizace rozšířené nabídky dalšího vzdělávání na vysokých školách

Rozvoj lidských zdrojů v oblasti výzkumu a vývoje

- ★ Tvorba a realizace programů dalšího vzdělávání pracovníků z oblasti výzkumu a vývoje

DALŠÍ INFORMACE O ESF

Veškeré informace o možnostech využívání ESF a realizaci projektů v rámci opatření 3.1 a 3.2 OP RLZ jsou dostupné na webových stránkách MŠMT www.msmt.cz, odkaz Evropský sociální fond. Zde budou rovněž zveřejňovány výzvy k podávání projektů obsahující přesné podmínky a projektovou přihlášku. ESF je také věnována webová stránka www.esfcr.cz, kde naleznete především základní informace o fondu

a programech, které umožní jeho využívání v ČR, ale např. i informace o pořádaných seminářích týkajících se této oblasti. V případě jakýchkoli dalších dotazů můžete napsat na adresu esf@msmt.cz.

V příští příloze se budeme věnovat dalším podrobnostem, které Vám mohou pomoci při přípravě projektů.